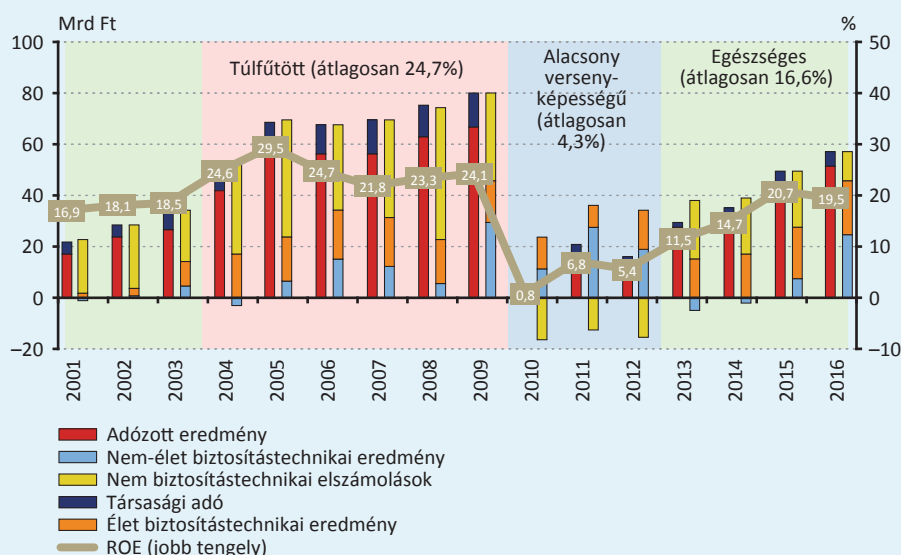

6. Tisztességes és versenyképes jövödelmezőség – Bizalom és stabilitás hosszú távon

Egy szektorban tevékenykedő társaság elsődleges érdekelttségét az adott vállalat nyereségessége adja. A jövödelmezőségi mutatókon keresztül válik mérhetővé a vállalat jövödelmentermelő hatékonysága. A magas jövödelmezőség érdekeltté teszi a tőketulajdonosokat, hogy továbbra is a vállalataikban tartsák a pénzüket. A visszaforgatott nyereségből lehetőség nyílik az innovációra, amely javíthatja a szolgáltatás minőségét. Ez utóbbi elengedhetetlen a fogyasztók jólétének emeléséhez (változatlan árszínvonal mellett).

25. ábra
A hazai biztosítási szektor jövödelmezősége és annak összetétele

Megjegyzés: A sektorszintű ROE értékek az éves auditált adatszolgáltatás alapján kerültek kiszámításra, ahol a saját tőke tartalmazza a tárgyévi osztalékot.

Forrás: MNB.

A válság előtti években a biztosítási szektor átlagos adózás utáni tőkearányos eredménye (ROE)²⁵ stabilan 20 százalék fölött alakult enyhén csökkenő trend mellett (25. ábra). A magas jövödelmezőséghez elsősorban a nem biztosítástechnikai elszámolások járultak hozzá. A biztosítók harmada ebben az időszakban veszteséges volt.

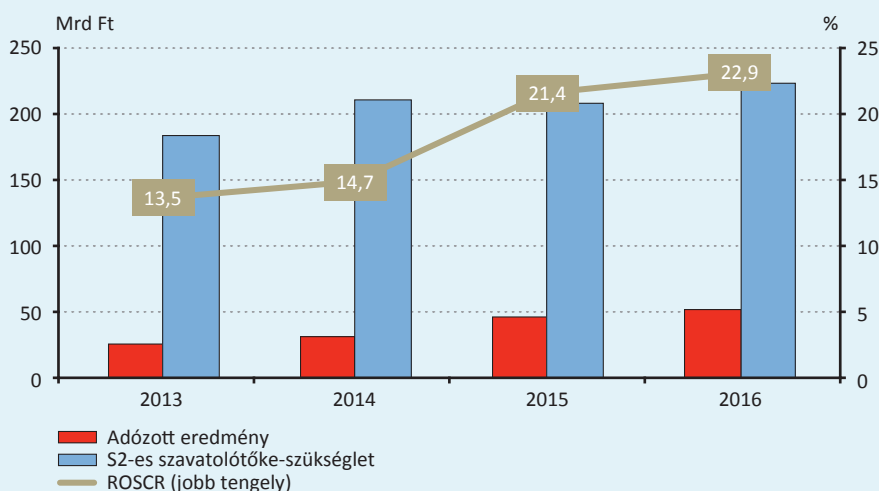
A szektor jövödelmezősége 2010-ben lokális mélypontot ért el, amelyet egyszeri hatások magyaráznak, úgymint a részesedéseken elszámolt értékvesztések, a nem-életbiztosítási ág eredményét jelentősen rontó viharkárok vagy a bevezetésre került pénzügyi szervezetek különadója. A visszaesést magyarázta még a nem biztosítástechnikai elszámolások csökkenése, továbbá 2013-tól a nem-élet ági eredmény romlása. Utóbbi a pénzügyi szervezetek különadóját felváltó, a nem-életbiztosítási termékeket érintő biztosítási adó befolyásolta, amely

²⁵ ROE (return on equity) = $\frac{\text{adózott eredmény}}{\text{saját tőke}}$

a díjakban csak részlegesen jelent meg. Azonban az elmúlt években tapasztalt javulás eredményeként 2016-ban a szektorszintű ROE 19,5 százalék volt, amely továbbra is elmarad a válság előtti átlagos szinttől.

A veszteséges biztosítók száma a válságot követően megnőtt, 2012-ben már közel 40 százalékuk veszteséges volt. Ezt követően folyamatos javulás vette kezdetét. Az első decilis biztosítóinak ROE-ja 2012-ben –60 százalék alatti, míg 2016-ban ugyanez a határérték –4 százalék. A tartósan negatív eredményeket produkáló szereplők magas aránya elsősorban mérethatékonysági okokra vezethető vissza, azonban a már korábban említett pozitív piaci növekedési trend esetén elérhetővé válhat a hatékony üzemméret. További nyereségességet növelő kulcs-tényező lehet a kötelező gépjárműfelelősség-biztosítást művelő szereplőknél az ágazat jövedelmezőségének javítása, az életbiztosítási ágban pedig a szerzési költségek mérséklésének elindulása.

26. ábra
Szektorszintű Szolvencia II-es szavatolótőke-szükséglet arányos nyereség (ROSCR)

Forrás: MNB.

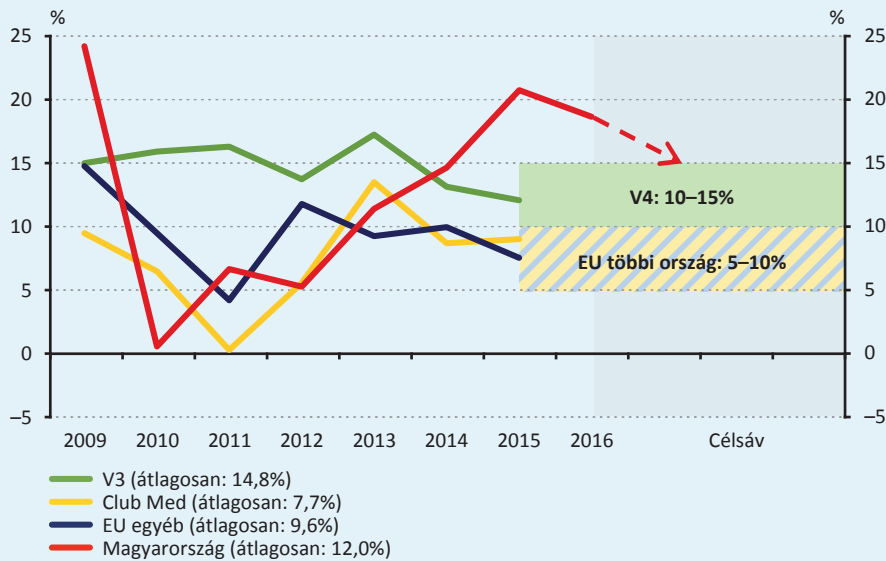
A kockázatoknak megfelelő tőkeigénnyel elérhető jövedelmezőséget a ROSCR (return on solvency capital requirement)²⁶ mutatóval szemléltettük (26. ábra), ami az intézmények szektorszintű adózott eredményének és szavatolótőke-szükségletének aránya. A Szolvencia II szerinti szavatolótőke-szükséglet megmutatja, hogy mekkora tőke biztosítása szükséges a tulajdonosok részéről a biztosító kockázatainak fedezéséhez. Szektorszinten az adózott eredmény emelkedése arányaiban meghaladta a szavatolótőke-szükséglet emelkedését, így a fentiekhez hasonlóan a ROSCR is alátámasztja a szektor jövedelemtermelő képességének a javulását.

A fejezet elején utaltunk arra, hogy a magas jövedelmezőség jelenti a tőketulajdonosok motivációját az ágazatba újra történő befektetéshez. Az EU-n belüli szabad tőke mozgást biztosító gazdasági környezetben a hazai biztosítóknak nem csak egymással, de a külföldön tevékenykedő hasonló vállalatokkal is fel kell tudniuk venni a versenyt. Az OECD saját tőke arányos jövedelmezőség (ROE) adatai alapján a hazai biztosítási szektor 2010-et követően éveken át alulmúlta az EU országait és 2014-ig a többi visegrádi ország átlagát (27. ábra). Az elmúlt 3 évben azonban a hazai szektor felülmúlta a többi országcsoport (V3, Club Med, EU egyéb) átlagait, így a magyar biztosítók ismét versenyképes jövedelmezőséget tudnak felmutatni nemzetközi téren.

²⁶ $ROSCR = \frac{\text{adózott eredmény}}{\text{S2-es szavatolótőke-szükséglet}}$

27. ábra

A hazai biztosítási szektor saját tőke arányos jövedelmezőség (ROE) nemzetközi összehasonlítása

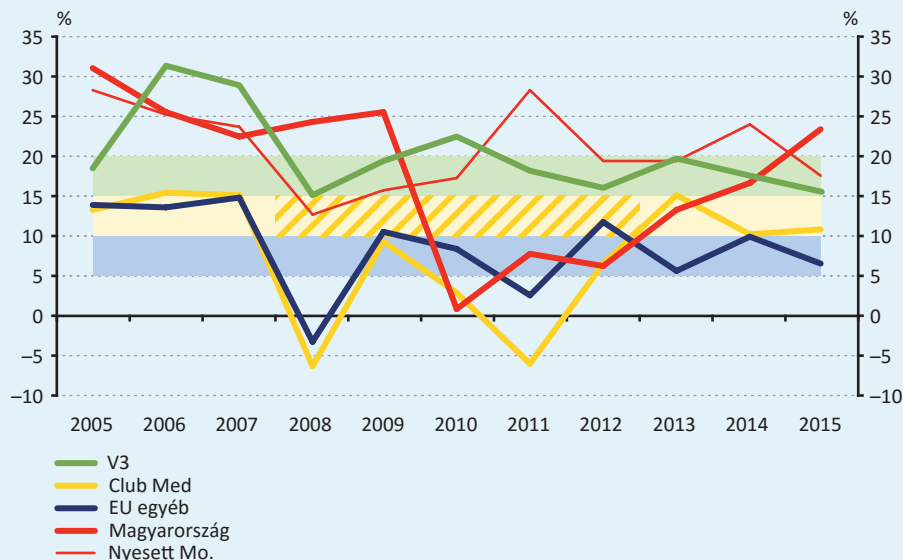
Megjegyzés: A V3 (Csehország, Lengyelország és Szlovákia), a Club Med (Görögország, Olaszország, Portugália és Spanyolország) és az EU egyéb (előbbieken és Magyarországon kívüli EU országok) az adott országcsoportok átlagát mutatja.

Forrás: OECD, MNB.

Más mutatókkal is megnéztük a hazai szektor jövedelmezőségét. A szavatolótőke-arányos nyereség mutató (ROSC)²⁷ alapján a ROE-val közel megegyező módon az utolsó években a V4 országok felülmúlták a többi EU-s ország átlagát (28. ábra).

28. ábra

A hazai biztosítási szektor szavatolótőke-arányos jövedelmezősége (ROSC) nemzetközi összehasonlításban (S1)

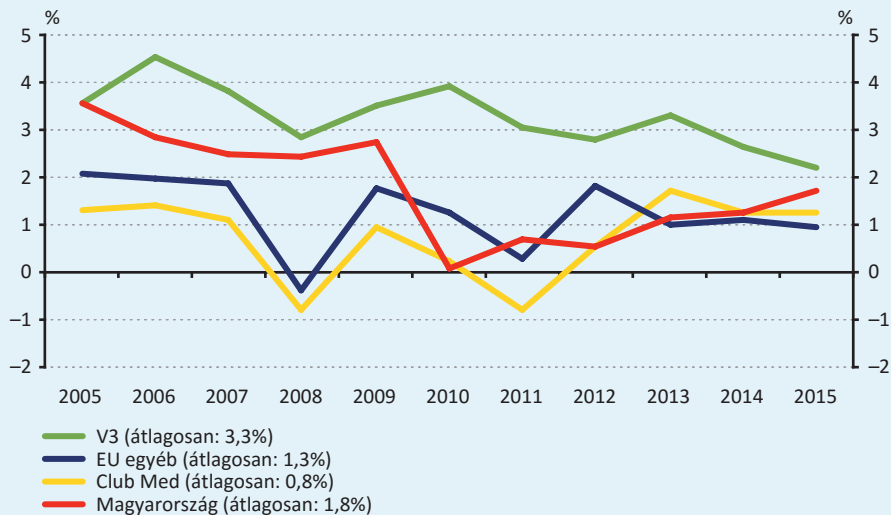
Megjegyzés: A V3 (Csehország, Lengyelország és Szlovákia), a Club Med (Görögország, Olaszország, Portugália és Spanyolország) és az EU egyéb (előbbieken és Magyarországon kívüli EU országok) az adott országcsoportok átlagát mutatja.

Forrás: EIOPA, MNB és saját számítások alapján.

²⁷ A képletbe használt szavatoló tőke a Szolvencia I (S1) rendszer alapján számolódott. $ROSC \text{ (return on solvency capital)} = \frac{\text{adózott eredmény}}{S1\text{-es szavatolótőke}}$

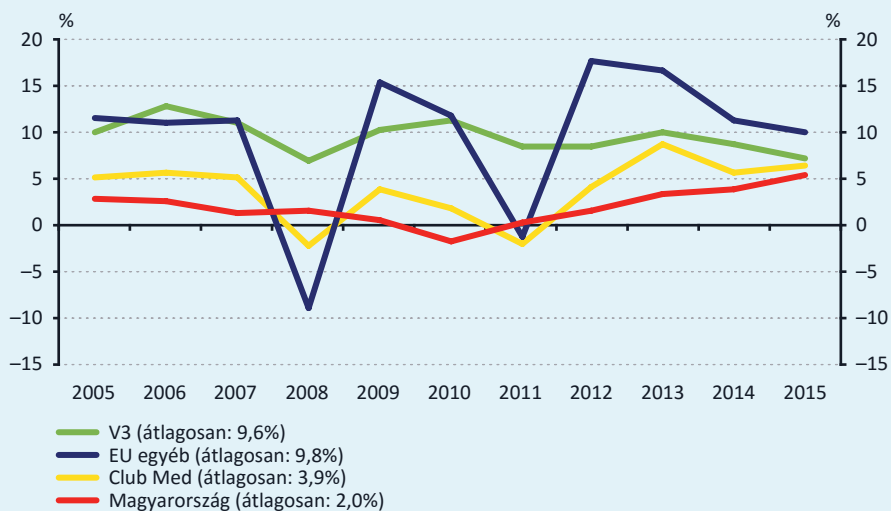
Eszközarányos nyereség (ROA)²⁸ alapján hazánk 2010-ig a visegrádi országokkal közel azonos szinten mozgott – megelőzve az EU-s átlagot –, majd nagy visszaesést követően folyamatos visszazárkózás látható a régiós országokhoz (29. ábra). Ugyanakkor a díjbevétel-arányos jövedelmezőségi mutató (ROP)²⁹ alapján a hazai szektor a többi országcsoporthoz átlagait alulmúlva teljesített a teljes vizsgált időhorizonton (30. ábra).

29. ábra
A hazai biztosítási szektor eszközarányos jövedelmezősége (ROA) nemzetközi összehasonlításban

Forrás: EIOPA, MNB.

30. ábra
A hazai biztosítási szektor díjbevétel-arányos jövedelmezősége (ROP) nemzetközi összehasonlításban

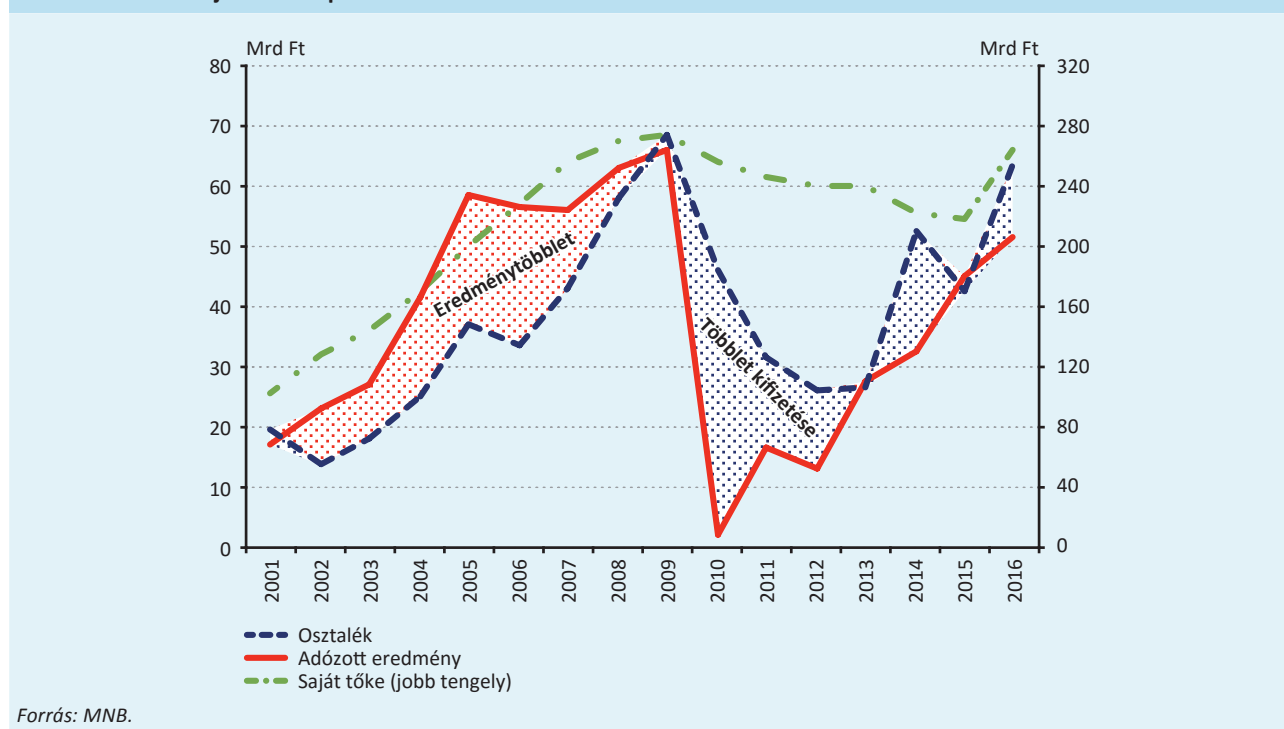
Forrás: EIOPA, MNB.

²⁸ ROA (return on assets) = $\frac{\text{adózott eredmény}}{\text{eszközök összesen (mérlegfőösszeg)}}$

²⁹ ROP (return on premium) = $\frac{\text{adózott eredmény}}{\text{bruttó díjbevétel}}$

A jövőbeli folyamatokat figyelembevéve azonban arra lehet számítani, hogy csökken a hazai szektor jövedelmezősége, amelyre utalhat az is, hogy a V3-ak ROE átlaga hosszú távon csökkenő trendet mutat. Másrészt a hazai piac fejlődésével párhuzamosan – a fejlettebb nyugat-európai országokhoz közelítve – alacsonyabb nyereségességgel működhetnek a következő évtizedben. A szektor számára ideális és tartós cél lehet a 10-15 százalékos sávban maradni, amelyben továbbra is versenyképes maradhat a régiós országok biztosítási ágazataival szemben és megelőzhetné a többi EU országét. A hazánkban maradó tőkeállomány segítségével az intézményeknek lehetőségük nyílna innoválni saját tevékenységüket és magasabb minőségű szolgáltatást nyújtani ügyfeleik számára.

31. ábra
Az osztalék és a saját tőke kapcsolata

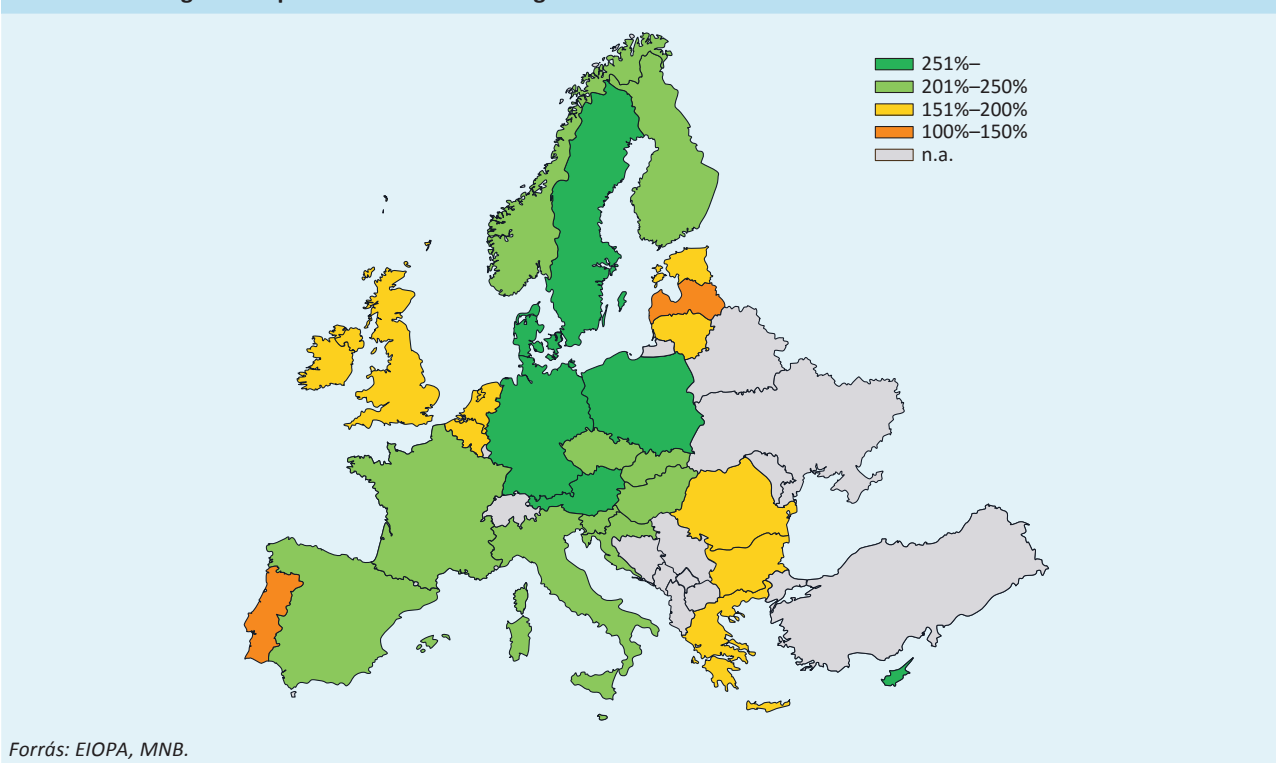

Az elmúlt 15 év adatai alapján a hazai biztosítási szektor tőkemegtartó képessége változóképpen alakult (31. ábra). A válság előtti időszakot (2009 előtt) a sektorszintű adózott eredményt el nem érő osztalék kifizetése jellemezte. A 2010. év a szektor jövedelmezőségében a hirtelen mélypontot jelentette, amit nem követett le a kifizetett osztalék, ugyanakkor annak mértéke mindig meghaladta az adott évi eredményt. Azóta a sektorszintű eredmény kezd visszatérni a válság előtti szintekre, de fennmaradt a többletkifizetéssel járó válság utáni tendencia, amelyet a külföldi anyavállalatok megemelkedett tőkeigénye magyarázhat. Hosszú távon kívánatos lenne az eredmények meghagyása (a 2009. előtti időszakhoz hasonlóan), és azokból finanszírozni az elkövetkező évek innovációit. A korábbi fejezetekben példaként említettük a digitalizáció területén való továbblépést és a költségek csökkentését, amely folyamatokban a lemaradó intézmények versenyhátrányba kerülhetnek.

7. Tőkeerős biztosítók – Biztonságos és prudens működés

A tőkemegtartást – a szektor fejlesztésén túl – szükségessé teszi az intézmények tőkefeltöltöttségének szinten tartása. A prudenciálisan elvárt 100 százalék feletti tőkefeltöltöttség mellett az MNB – az 2016. év elejétől életbe lépett Szolvencia II (S2) szabályozáshoz való alkalmazkodást segítve – 2016 júniusában publikálta a volatilitási tőkepuffer tartásáról szóló ajánlását.³⁰ Ennek célja a folyamatos tőkemegfelelés elősegítése a szabályozói tőkekövetelmény feletti addicionális tőke tartásával.

32. ábra
Tőkefeltöltöttség az Európai Unióban 2016. év végén

Az EU átlagos biztosítói tőkefeltöltöttsége 228 százalék, amely tagországonként jelentős eltérést mutat (32. ábra). Országos átlagok szerint 150 százalék alatt volt Portugália és Lettország biztosítói piaca. A legmagasabb – 300 százalék fölötti – tőkefeltöltöttséggel Dánia, Málta és Németország rendelkezik. A hazai szektor tőkefeltöltöttsége 215 százalék volt, amely az EU-s országok középmezőnyébe helyezi el hazánkat. Ugyanakkor az EU-s országok biztosítóinak minimális tőkeszint terjedelme csak 4 országban magasabb, mint Magyarországon. Emellett a hazai intézmények feltöltöttsége viszonylag keskeny sávban szóródik a többi országbeliekhez képest.

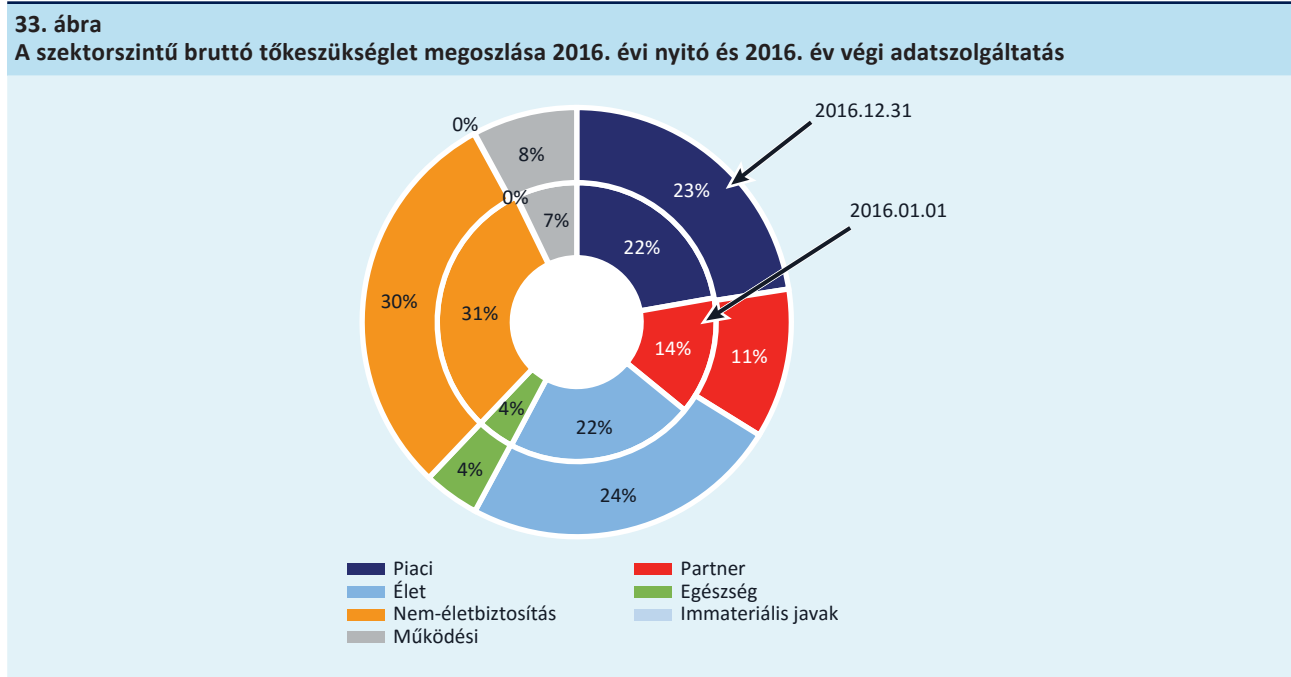
Az S2 a hazai biztosítók számára a szavatolótőke-szükséglet számításának kockázat alapú megközelítését írja elő. Az új szabályozásban általánosan alkalmazható alapmodell a standard formula, amely a szavatolótőke-szükségletet kockázatokra és alkockázatokra bontja, míg az egyes kockázatok mérése forgatókönyvek és sokkok

³⁰ A Magyar Nemzeti Bank 6/2016. (VI.14.) számú ajánlása a folyamatos tőkemegfelelést biztosító volatilitási tőkepuffer tartásáról

alkalmazásával történik. Ezt követően diverzifikációs hatások figyelembevételével összegzi a részmodulok és modulok szavatolótőke-szükségeit.

1. táblázat		
A szektorszintű bruttó tőkeszükséglet megoszlása 2016. év elején és év végén		
<i>(millió Ft)</i>		
	2016.01.01	2016.12.31
Piaci	77 132	78 566
Partner	47 476	39 371
Élet	75 956	83 826
Egészség	15 021	14 754
Nem-életbiztosítás	106 451	104 460
Immateriális javak	432	219
Működési	24 684	27 509
Diverzifikáció	-95 729	-98 110
Korrekciók	-43 275	-27 186
Szavatolótőke-szükséglet (SCR)	208 148	223 409

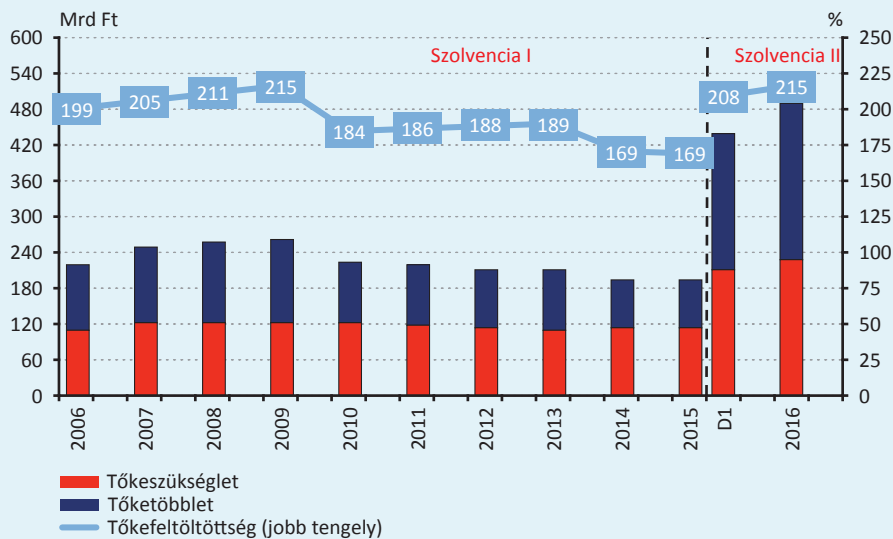
Forrás: MNB.

A intézmények mindegyike a standard formulát használta saját szavatolótőke-szükségletének kiszámításához. A nyitó adatszolgáltatást (Day-1, 2016.01.01.) esetében ennek mértéke 208 milliárd Ft volt, amely 2016. év végére 223 milliárd forintra emelkedett (1. táblázat). A részmodulok közötti eloszlás, illetve a diverzifikáció aránya nem változott jelentősen (33. ábra). 2016. év végén a legnagyobb hányadot a nem-életbiztosítási (30 százalék), az életbiztosítási (24 százalék) és a piaci (23 százalék) részmodulok tették ki. Marginális mértékű az immateriális javak (0,063 százalék) részesedése a kockázatokból, illetve az egészség részmodul hányada (4 százalék) is kicsinek mondható.

Az S2 rendszer alapján lehetőség van arra, hogy egy biztosító szavatoló-tőke-szükségletét a kockázati profiljához jobban igazodó módon számítsa ki, amelyhez részleges vagy teljes belső tőkeszámítási modellt alkalmazhat a standard formula egésze vagy bizonyos (rész)moduljai helyett. A belső modell alkalmazása előzetes felügyeleti engedélyhez kötött. Magyarországon egy biztosító társaság 2017.12.31-i vonatkozási idővel 2018-tól kezdődően részleges belső modellel kívánja számítani a szavatoló-tőke-szükséglet nem-életbiztosítási és a nem-élet egészségbiztosítási kockázat almodulját. Várakozásaink szerint az első részleges belső modell engedélyezést követő években több biztosító is nyújt majd be kérelmet a saját kockázataihoz jobban igazodó saját belső vagy részleges belső modell alkalmazására vonatkozóan.

34. ábra
Sektorszintű tőkefeltöltöttség alakulása

Forrás: MNB.

A 2016. év végi sektorszintű tőkefeltöltöttség 215 százalék az S2 rendszer szerint, amely közel azonos a 2014. év végére vonatkozó, felkészülési célú mennyiségi hatástanulmányban bemutatott feltöltöttséggel (213 százalék), és összhangban van a Day-1 adatszolgáltatásban jelentett 208 százalékos értékkel (34. ábra³¹). A korábbi évtizedhez hasonlóan a sektorszintű tőkefeltöltöttség stabilnak mondható, és emellett 2016-ban a 2009 óta csökkenő trend is megfordulni látszik. A Day-1 adatszolgáltatáshoz képest a rendelkezésre álló szavatoló-tőke 11 százalékkal növekedett, melynek hatására a szektor feltöltöttsége elhanyagolható mértékben, de emelkedett.

Bár valamennyi biztosító tőkefelelése meghaladta a jogszabályban rögzített (100 százalékos) küszöbértéket, a sektorszinten kedvező feltöltöttség intézményi szinten azonban jelentős eltéréseket mutat. 2016. év végére vonatkozóan a 27 intézmény közül 23 tőkefeltöltöttsége haladja meg az MNB volatilitási tőkepuffer tartásáról szóló ajánlásában elvárt 150 százalékos szintet, de a fennmaradó 4 biztosító feltöltöttsége is a 140 és 150 százalék közötti tartományba esett (35. ábra). Ugyanakkor 4 intézmény rendelkezik 300 százalék feletti tőkeszinttel.

A biztosítók 2016-os saját kockázat- és szolvenciaértékelés (ORSA) jelentései alapján, a középtávú üzleti tervet a törvényben előírt minimális hároméves időtávra (2016-2018) minden üzleti tervvel rendelkező biztosító elkészítette, a feltöltöttségi célértékek jellemzően 125 és 160 százalék között szóródnak, azonban megfigyelhető az MNB által a 6/2016. (VI. 14.) számú, a volatilitási tőkepuffer tartásáról szóló ajánlásban kommunikált 150 százalékos elvárás orientáló szerepe. Az adatok alapján a biztosítók a saját maguk által kitűzött célfeltöltöttséget az üzleti tervek szerinti időtávon teljesíteni fogják.

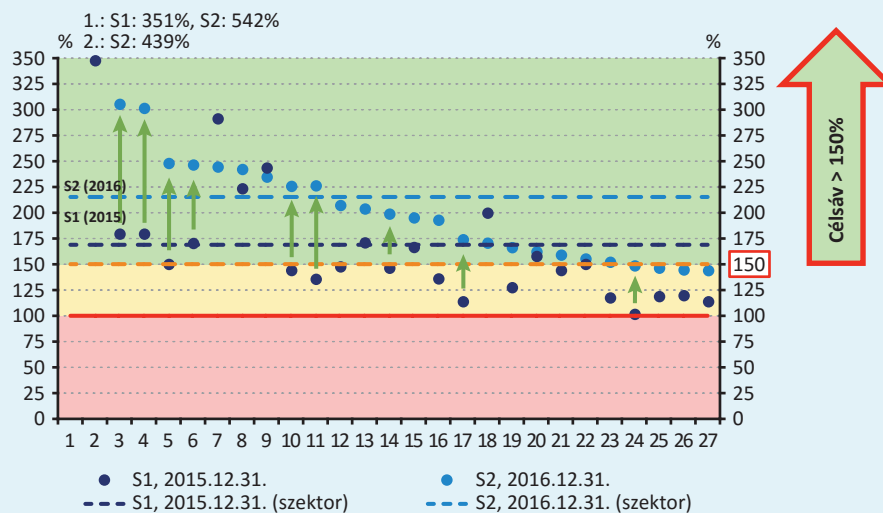
³¹ A QIS2013 óta lefolytatott átfogó vizsgálatok során feltárt számítási hibák hatásával korrigált érték.

A Day-1 adatszolgáltatásban még 7 intézmény volt 150 százalék alatt, és tőkeszintjeik a 2016. év végénél nagyobb terjedelemben szóródtak. Az S2 első éve folyamán azonban ezek az intézmények emelték tőkefeltöltöttségüket és megközelítették vagy meg is haladták az MNB volatilitási tőkepuffer ajánlásában elvártként megfogalmazott szintet. Előretekintve azt várjuk, hogy az intézmények az eddigiekhez hasonlóan az ajánláshoz igazodva a következő 10 évben is fenntartják a 150 százalékos feletti tőkefeltöltöttségüket.

35. ábra

A hazai biztosítási szektor feltöltöttsége Szolvencia I és Szolvencia II alapon 2015. és 2016. év végére vonatkozóan

Forrás: MNB.

Összefoglalás

Jelen kiadvány célja a biztosítási szektor egészére vonatkozólag számszerűsített víziók, illetve egy lehetséges stratégiai terv megfogalmazása az ágazatot jellemző főbb indikátorokon keresztül. A 10 indikátort 7 fő témához rendeltük: öngondoskodás, piacméret, piacszerkezet, értékesítés, költséghatékonyság, jövedelmezőség és tőkefeltöltöttség. A mutatóknál a legtöbb esetben olyan célértékeket adtunk meg, amelyek egy-egy 10 éven belül teljesíthető célt jelölnek (2. táblázat). A többi esetben olyan optimális értékeket tüntettünk fel, amelyek elérését és hosszú távon való fenntartását kívánatosnak gondoljuk (ezek közül kettő már jelenleg is teljesül).

2. táblázat A főbb mutatószámok alakulása				
Elérendő cél	Célváltozó	Múlt	2016	Célérték/ Optimális érték
1. Széleskörű öngondoskodás <i>Több megtakarítás, nagyobb biztonság</i>	életbiztosítás és ÖNYP szerződések/gazdaságilag aktívak	79% (2007)	54%	80% fölött
	tartalékok aránya a GDP-hez (élet biztech. + ÖNYP fedezeti)	8,8% (2007)	8,7%	10% fölött
2. Felzárkózó piacméret <i>Vissza a régió élmezőnyébe</i>	penetráció	3,6% (2007)	2,5%	3,0% fölött
3. Versengő piac <i>Erősödő verseny</i>	TOP 5 részesedése	66% (2007)	60%	55% alatt
4. Hatékony értékesítés <i>Minden második értékesítés innovatív csatornában</i>	innovatív csatornák aránya	nincs adat	37%	50% fölött
5. Mérethatékony intézmények <i>Költséghatékonyabban működő intézmények csökkenő marzsok mellett</i>	UL szerződések TKM értékei	0,5-13,79% (2015)	0,53-9,97%	0,5-5,75% tartósan
	nem-élet ági kombinált mutató (adó nélkül számolva)	87% (2007)	81%	85-90% tartósan
	költséghányad	26% (2007)	30%	20-30% tartósan
6. Tisztességes és versenyképes jövedelmezőség <i>Bizalom és stabilitás hosszú távon</i>	ROE	21,8% (2007)	19,5%	10-15% tartósan
7. Tőkeerős biztosítók <i>Biztonságos és prudens működés</i>	tőkefeltöltöttség	169% (2015 S1)	215% (S2)	>150% tartósan

Forrás: MNB.

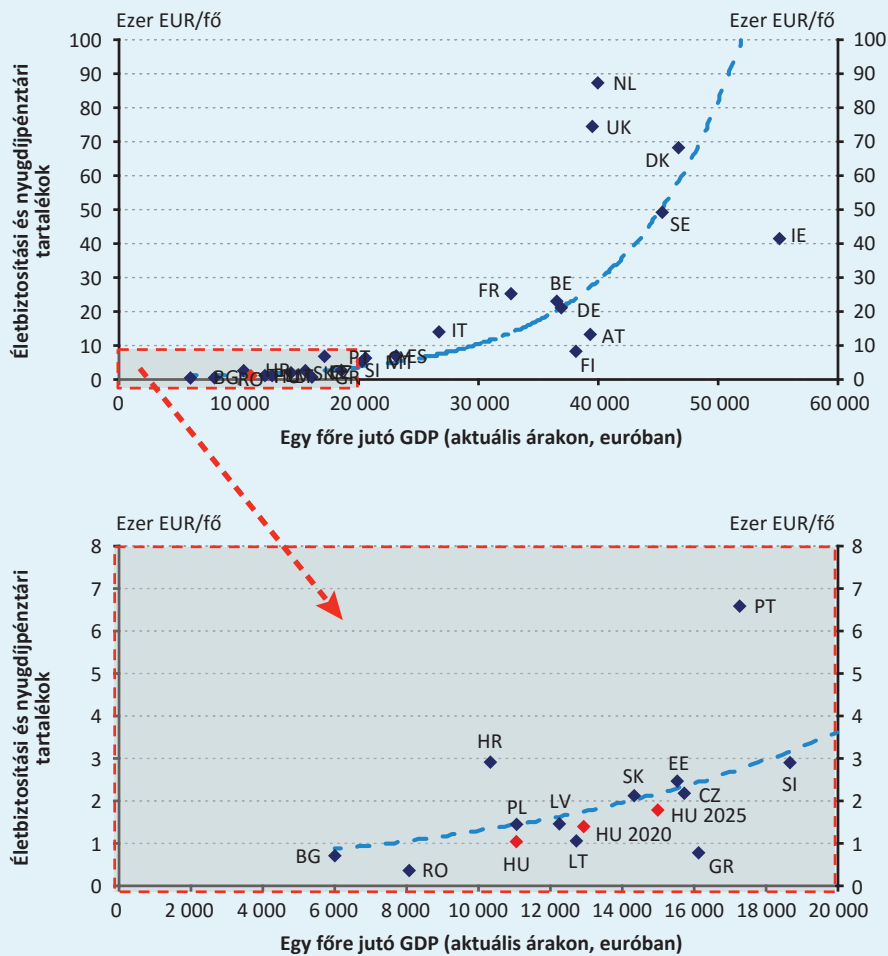
Az elemzés a biztosítási szektor legfontosabb szempontjaira tért ki és jelölt meg célértékeket, illetve az MNB véleményét tükröző optimális értékeket. A megjelölt értékek felé közelítve egy olyan egyensúly jöhet létre a biztosítási szektorban, amely valamennyi érdekhordozó számára jelentős előnyökkel párosul. Az ügyfelek érdekeinek fokozott figyelembevétele, a magas ügyfélértékkel bíró, átlátható, kedvező költségszerkezetű biztosítások a kifejezett anyagi előnyökön túlmenően elősegítik a bizalom további épülését és a biztosítások társadalmi szerepének minél teljesebb betöltését. A dinamikus növekedés fenntartható módon való megvalósulása egészséges állományok felépülését jelentheti, ami a hosszútávú üzletépítés legfőbb sarokköve. Az elemzés rámutat, hogy az erőteljes bővülés lehetséges, ennek alapjai és építőkövei megvannak és a feltételek is adottak. A megjelölt feltevések bekövetkezése esetén nagy valószínűséggel elérhetők a megfogalmazott célok és ezzel az ország fejlettségi szintjéhez és teljesítőképességéhez illeszkedő biztosítási szektor jöhet létre. A tisztességes és versenyképes jövedelmezőség megfelelő megtérülést hozhat a tulajdonosok számára, amely alapján a tőke itt tartása és az innovációt elősegítő hasznosítása valódi alternatíva lehet a befektetési döntések meghozatala során.

A vázolt jövőképünket nyomonkövethető támpontnak szánjuk. A következő évek eseményeit figyelembevéve a későbbiekben értékeljük a mutatókhoz rendelt értékek megvalósulását. A felmerülő eltérések lehetséges okait elemezzük, és szükség esetén módosítjuk feltevéseinket.

Melléklet

A) MELLÉKLET – AZ EU ORSZÁGOK EGY FŐRE JUTÓ ÖNGONDOSKODÁSI MEGTAKARÍTÁSAI

A háztartások életbiztosításból és nyugdíjpénztárból származó megtakarítása a GDP-hez viszonyítva 2015-ben

Forrás: Eurostat.

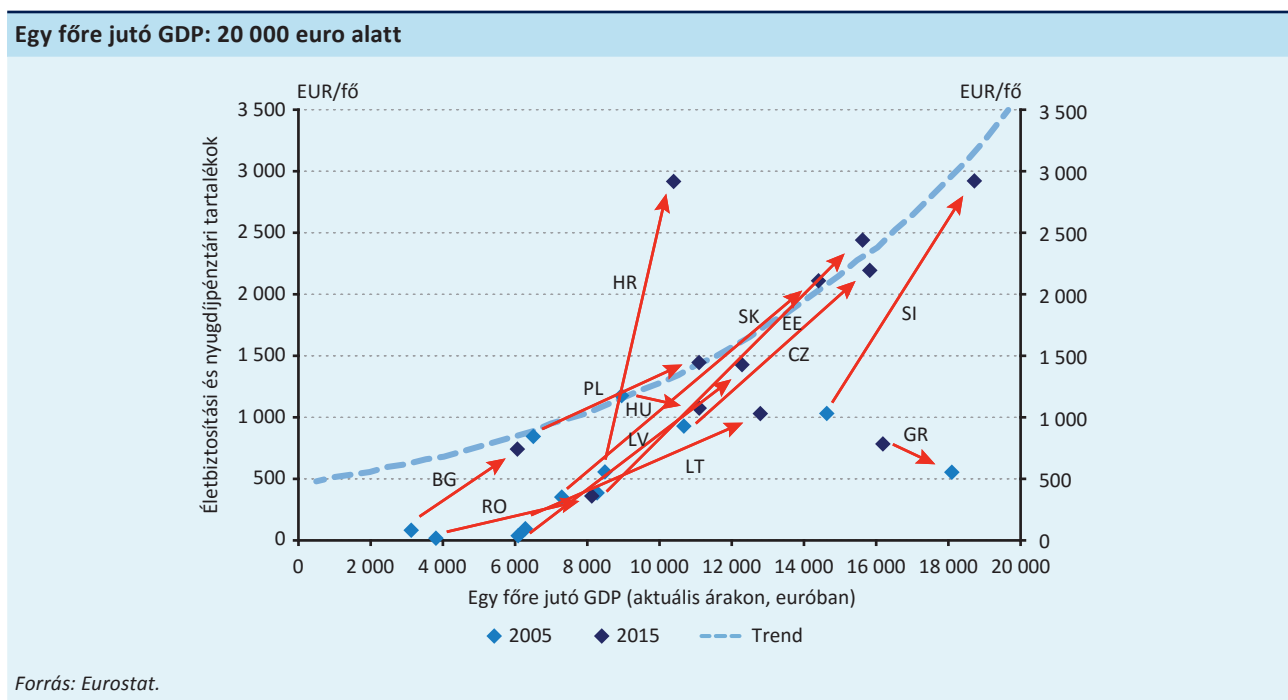
Magyarországon a háztartások életbiztosítási és nyugdíjpénztári megtakarításai egy lakosra vetítve 1 077 euróra rúgtak 2015-ben (lásd a fenti ábrán, amely megegyezik a 3. ábra adataival). Az 1.2 alfejezetben említettekhez hasonlóan hazánk az egyik legkisebb értékkel rendelkezik. Az elérhető mintára illesztett görbével a gazdasági fejlettség (egy főre jutó GDP) és a kérdéses mutatószám (egy főre jutó életbiztosítási és nyugdíjpénztári tartalékok) közötti összefüggést kerestük. Ezúttal az látszik, hogy Magyarország a vonal alatt helyezkedik el, vagyis saját fejlettségünkhöz mérten alacsony megtakarítási szinttel rendelkezünk. Az itt vizsgált megtakarításoknak részei a magánnyugdíjpénztári vagyonok, amelyek némileg torzíthatják a kapott eredményt. A visegrádi országokkal összevetve hazánk lényegesen le van maradva az öngondoskodási megtakarítások terén. A szlovák és cseh adatok a magyar kétszeresei, míg a velünk közel azonos fejlettségi szinten tartózkodó lengyeleké is másfélszerese a hazai értéknek.

A tartalékok esetében becsült nemzetközi trend megállapítása a 2015. évi keresztmetszeti mintára illesztett exponenciális trend alapján történt figyelembe véve a reál GDP növekedési ütemét.³² Emellett feltételezzük, hogy időben változatlan az összefüggés és a mintában közvetve megjelenő háztartások fogyasztási viselkedése. Az eredményeket a korábbiakhoz hasonlóan a mai euróban mért jövőbeli megtakarítási volumenre kell érteni. A becsült egyenlet az alábbi:

$$\text{TART} = \alpha \cdot e^{\beta \text{GDP}}$$

ahol a TART az egy főre jutó életbiztosítási és önkéntes nyugdíjpénztári tartalékokat jelöli és a GDP az egy főre jutó (aktuális árakon számolt) GDP-t jelöli. A becsült paraméterek³³ szignifikánsak, illetve az egyenlet erős magyarázóerejét jelzi az R^2 mutató értéke (0,83). Magyarországi adat előrejelzését a fenti ábrán mutatjuk be 2020-ra és 2025-re vonatkozólag, ahol az első öt évben átlagosan évi 5,1 százalékkal, míg az időszak második felében 5,4 százalékkal bővülnek az öngondoskodási megtakarítások. Az egy főre jutó életbiztosítási és nyugdíjpénztári tartalék 2020-ban 1 382 euróra, 2025-ben 1 799 euróra emelkedhet. Az itt leírt számok reálnövekedést szemléltetnek, mivel kiszámításukhoz csak a reál GDP növekedést használtuk fel infláció nélkül. A tényleges jövőbeli adatok ettől eltérhetnek az árfolyamváltozáson és az inflációs folyamatokon túl az eszközök hozamának alakulása is befolyásolhatja a felhalmozott vagyon mértékét.

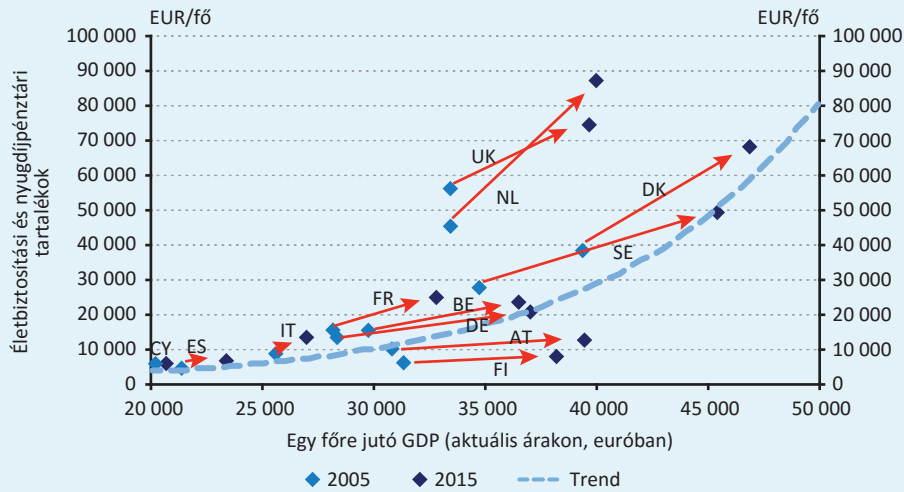
B) MELLÉKLET – ÉLETBIZTOSÍTÁSI ÉS NYUGDÍJPÉNZTÁRI TARTALÉKOK ALAKULÁSA AZ EGYES ORSZÁGOKBAN (2005 ÉS 2015)

³² A korábbiakhoz hasonlóan az MNB 2017. évi márciusi Inflációs jelentésében előre jelzett pályát (első két évben), illetve egyszerűsített feltételezéseken alapuló növekedési ütemmel számoltunk reál GDP és infláció tekintetében.

³³ $\alpha = 454,95$ és $\beta = 1,04 \times 10^{-4}$

Egy főre jutó GDP: 20 000 – 50 000 euro között

Forrás: Eurostat.

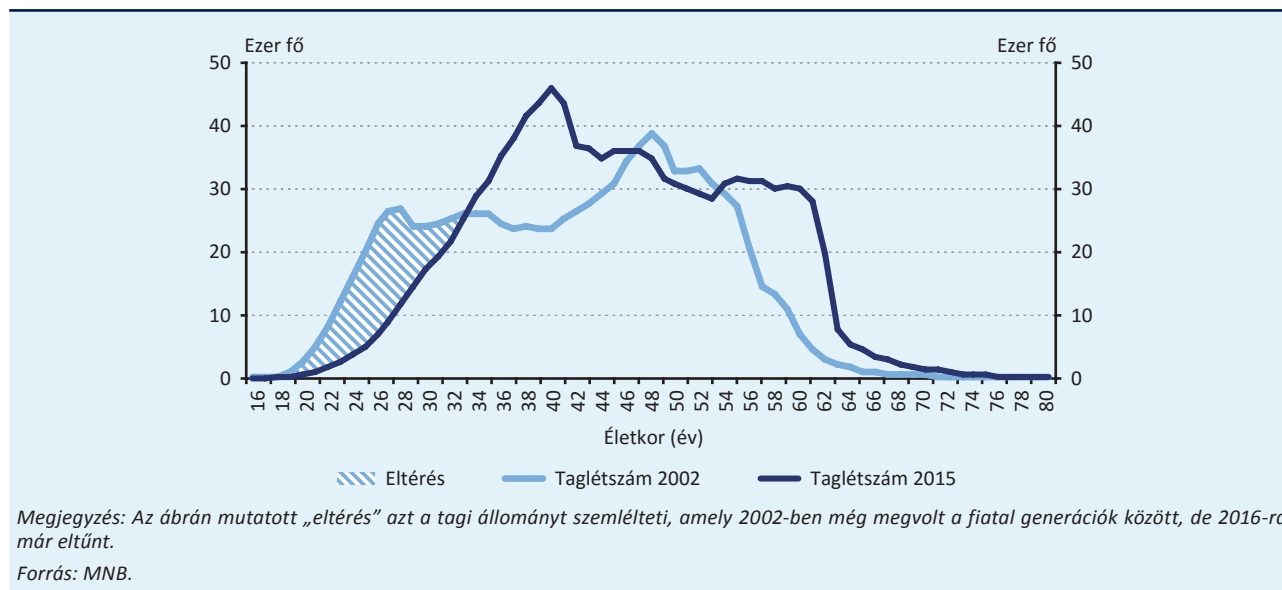
C) MELLÉKLET – LEHETSÉGES ÖNGONDOSKODÁSI TERMÉKEK MŰKÖDÉSE EGYÉNI SZINTŰ SZÁMÍTÁSOKKAL

	Önkéntes nyugdíjpénztár		Nyugdíjbiztosítás
Belépési életkor/átlagos nyugdíjbiztosított életkor	25 év („Early Bird”)	45 év	45 év
Átlagos befizetés	7 600 Ft/hó	9 500 Ft/hó	17 490 Ft/hó
Megtakarítás	5 357 000 Ft	2 865 000 Ft	5 121 072 Ft
Induló havi járadék	27 138 Ft	14 514 Ft	25 864 Ft
„Nyugdíjkiegészítési ráta”	24,25%	12,97%	21,11%

Feltételek

- „Nyugdíjkiegészítési ráta”: öngondoskodási megtakarításból származó járadék aránya az átlagnyugdíjhoz képest
- Tagsági időszak alatt rendszeres tagdíjfizetés
- 2% reálhozam
- 20% adójóváírás
- 65 éves korban várható élettartam: 16,5 év
- Átlagnyugdíj: 111,9 ezer Ft/hó (Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 2017. június havi adatai alapján)

D) MELLÉKLET – AZ ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁRAK KORÉVENKÉNTI ELOSZLÁSA 2002-BEN ÉS 2016-BAN

E) MELLÉKLET – HIPOTETIKUS, SZÉKTORSZINTŰ ÁTLAGOS NÖVEKEDÉSI TÖBBLET IGÉNYEK KÜLÖNBÖZŐ CÉLZOTT PENETRÁCIÓS SZINTEK ELÉRÉSÉHEZ

A penetráció mértékét a díjbevétel és a nominális GDP aránya határozza meg. Minden t-edik időszak penetrációját (PEN_t) a kiinduló időszaki penetráció (PEN_0), illetve a számláló és a nevező értékének átlagos növekedési üteme adja. Az alábbi képletben d a díjbevétel növekedési üteme, míg g a nominális GDP bővülését jelöli:

$$PEN_t = \frac{DÍJBEVÉTEL \cdot (1+d)^t}{NOMINÁLIS\ DGP \cdot (1+g)^t} = PEN_0 \frac{(1+d)^t}{(1+g)^t}$$

Egy magasabb penetrációs szint t időszakon belüli eléréséhez szükséges átlagos növekedési többlet (β) – adott induló penetrációs szint, nominális GDP és díjbevétel növekedési ütem mellett:

$$\frac{PEN_t^B}{PEN_t^A} = \frac{(1+d+\beta)^t}{(1+d)^t}$$

$$\beta = (1+d) \cdot \sqrt[t]{\frac{PEN_t^B}{PEN_t^A}} - (1+d)$$

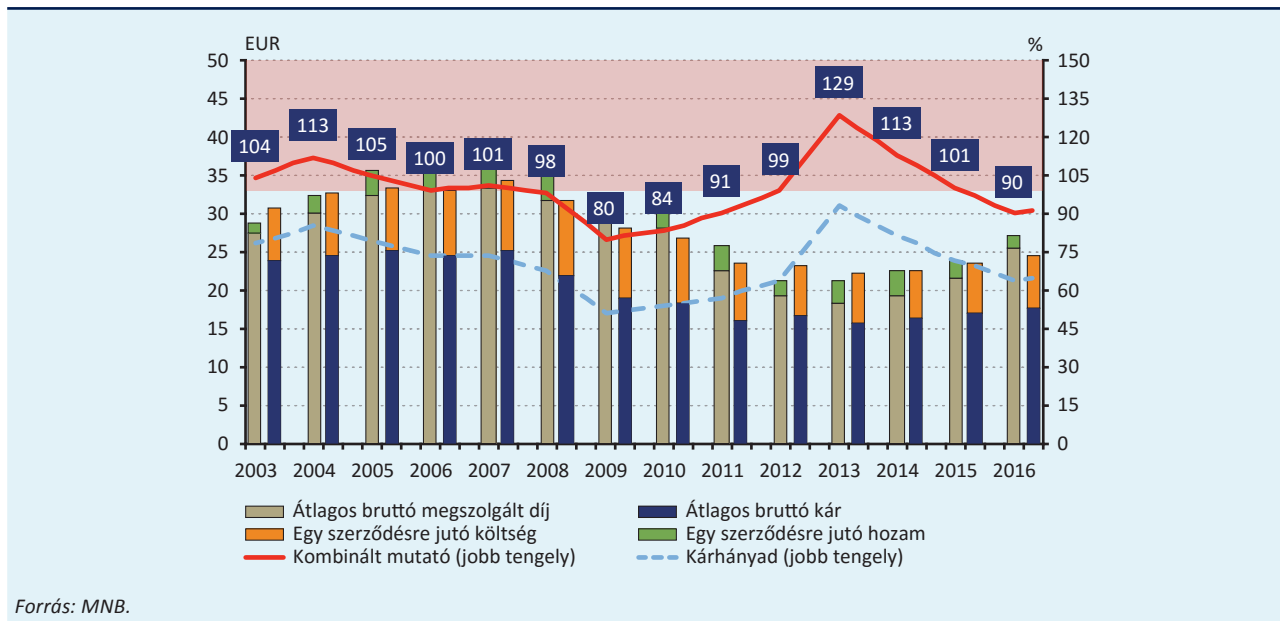
A hazai biztosítási szektor átlagos növekedési többlet igénye adott cél penetrációs szintek és adott időtávok mellett

Év	Penetráció mértéke							
	2,5%	3,0%	3,5%	4,0%	4,5%	5,0%	5,5%	6,0%
1	-1,6%	19,3%	40,2%	61,1%	81,9%	102,8%	123,7%	144,6%
2	-0,8%	9,2%	18,5%	27,1%	35,1%	42,8%	50,0%	57,0%
3	-0,5%	6,1%	12,0%	17,4%	22,3%	26,9%	31,2%	35,2%
4	-0,4%	4,5%	8,9%	12,8%	16,3%	19,6%	22,6%	25,4%
5	-0,3%	3,6%	7,0%	10,1%	12,9%	15,4%	17,7%	19,9%
6	-0,3%	3,0%	5,8%	8,3%	10,6%	12,7%	14,6%	16,3%
7	-0,2%	2,6%	5,0%	7,1%	9,0%	10,8%	12,4%	13,9%
8	-0,2%	2,2%	4,3%	6,2%	7,9%	9,4%	10,8%	12,0%
9	-0,2%	2,0%	3,9%	5,5%	7,0%	8,3%	9,5%	10,6%
10	-0,2%	1,8%	3,5%	4,9%	6,2%	7,4%	8,5%	9,5%
11	-0,1%	1,6%	3,1%	4,5%	5,7%	6,7%	7,7%	8,6%
12	-0,1%	1,5%	2,9%	4,1%	5,2%	6,2%	7,1%	7,9%
13	-0,1%	1,4%	2,7%	3,8%	4,8%	5,7%	6,5%	7,3%
14	-0,1%	1,3%	2,5%	3,5%	4,4%	5,3%	6,0%	6,7%
15	-0,1%	1,2%	2,3%	3,3%	4,1%	4,9%	5,6%	6,3%
16	-0,1%	1,1%	2,2%	3,1%	3,9%	4,6%	5,2%	5,9%
17	-0,1%	1,0%	2,0%	2,9%	3,6%	4,3%	4,9%	5,5%
18	-0,1%	1,0%	1,9%	2,7%	3,4%	4,1%	4,7%	5,2%
19	-0,1%	0,9%	1,8%	2,6%	3,2%	3,9%	4,4%	4,9%
20	-0,1%	0,9%	1,7%	2,4%	3,1%	3,7%	4,2%	4,7%
21	-0,1%	0,8%	1,6%	2,3%	2,9%	3,5%	4,0%	4,4%
22	-0,1%	0,8%	1,6%	2,2%	2,8%	3,3%	3,8%	4,2%
23	-0,1%	0,8%	1,5%	2,1%	2,7%	3,2%	3,6%	4,0%
24	-0,1%	0,7%	1,4%	2,0%	2,6%	3,0%	3,5%	3,9%
25	-0,1%	0,7%	1,4%	1,9%	2,5%	2,9%	3,3%	3,7%
26	-0,1%	0,7%	1,3%	1,9%	2,4%	2,8%	3,2%	3,6%
27	-0,1%	0,7%	1,3%	1,8%	2,3%	2,7%	3,1%	3,4%
28	-0,1%	0,6%	1,2%	1,7%	2,2%	2,6%	3,0%	3,3%
29	-0,1%	0,6%	1,2%	1,7%	2,1%	2,5%	2,9%	3,2%
30	-0,1%	0,6%	1,1%	1,6%	2,0%	2,4%	2,8%	3,1%

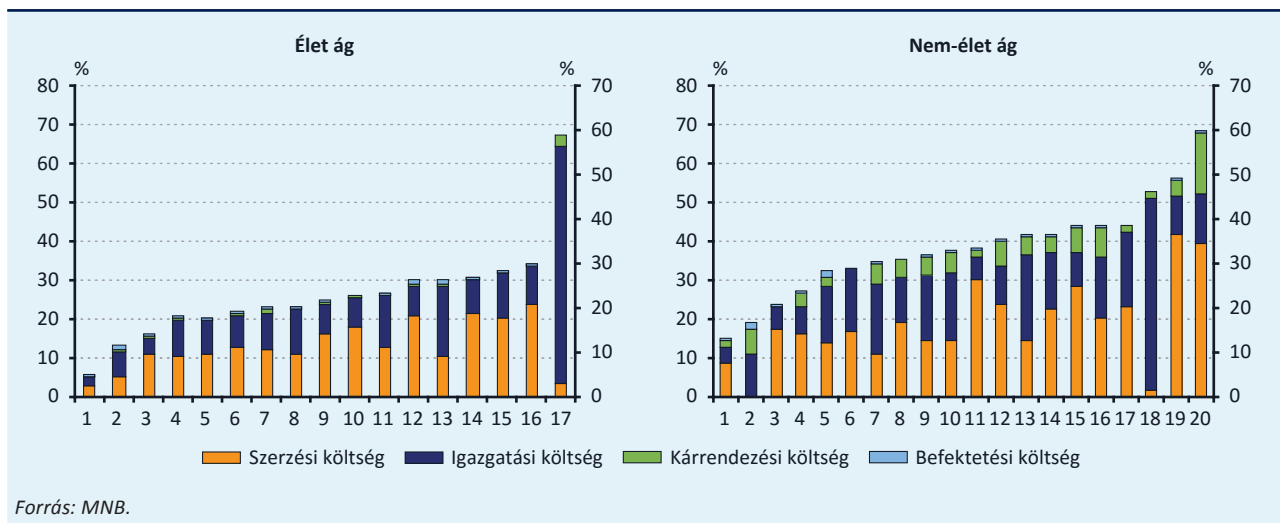
Megjegyzés: A számítás kiinduló penetrációját a hazai 2015. évi penetrációs szint adta.

F) MELLÉKLET – A HAZAI KÖTELEZŐ GÉPJÁRMŰ-FEDELŐSSÉGBIZTOSÍTÁS KOMBINÁLT MUTATÓJÁNAK ALAKULÁSA

G) MELLÉKLET – AZ ÉLET ÉS NEM-ÉLETBIZTOSÍTÓK KÖLTSÉGEI BRUTTÓ DÍJBEVÉTELŪK ARÁNYÁBAN (2016)

A BIZTOSÍTÁSI SZÉKTOR 10 ÉVES JÖVŐKÉPE 7 PONTBAN

2018. február

Nyomda: Pauker–Prospektus–SPL konzorcium

8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1054 BUDAPEST, SZABADSÁG TÉR 9.